

СТЕНОГРАМА

засідання Комітету Верховної Ради України з питань енергетики та
житлово-комунальних послуг

12 березня 2025 року

Веде засідання голова Комітету ГЕРУС А.М.

(Початок аудіозапису відсутній)

ГОЛОВУЮЧИЙ. ...включенню до підкомітетів. Олег, ніхто ніякої інформації там не називав?

ДУДКІН О.М. *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Є питання щодо фінансового стану водоканалів, щодо функціонування ринку електроенергії та можливі втручання в роботу ринку і щодо роботи Фонду енергоефективності, наявності фінансових ресурсів для реалізації проєктів по енергоефективності. Ну, і далі сім – це "Різне".

Ми сьогодні будемо до 16:30, бо тут у нас потім буде пан посол мати зустріч з колегами. До 15:30, перепрошую. До 15:30. Якщо раптом будемо не встигати, то ми тоді оголосимо перерву і ці питання такі розглянемо. Не знаю, можливо, завтра там, ще порадимось, чи наступного тижня. Але, можливо, ми і встигнемо.

Такий пропонується порядку денний. Якщо в когось є коментарі, запитання.

Прошу, Олексій.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Дякую.

Я дуже стисло. По-перше, підтримую порядок денний і звертаюсь до колег, що, дійсно, враховуючи те, що нам надо поговорити і по водоканалах, і по ринку електроенергії, по фонду, там дуже нагальні питання, тобто не

зациклюватися на другорядних питаннях. Якщо... ну, всі розуміють, про що мова.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я згоден.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. І друге. Андрій Михайлович, дуже прошу вас разом з колегами, десь передбачити на найближче засідання питання, те, що я звертався по газу, по балансу газу, по Нафтогазу, з ним треба відверто поговорити і спокійно.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я пропоную, щоб ми це зробили наступного тижня орієнтовно в середу.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тому ставлю тоді на голосування відповідний порядок денний. Ми його проголосуємо, сподіваюся, і зразу встановимо кворум, побачимо, скільки нас присутніх є.

Хто за те, щоб підтримати відповідний порядок денний, прошу голосувати.

Бондар Михайло Леонтійович. Бондар Михайло Леонтійович.

Волинець Михайло Якович.

ВОЛИНЕЦЬ М.Я. Волинець – за. Звук включив.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Герус – за.

Горобець Олександр Сергійович.

ГОРОБЕЦЬ О.С. За. Підтримую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Гриб Вікторія Олександрівна. Гриб Вікторія Олександрівна.

Жупанин Андрій Вікторович.

ЖУПАНИН А.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Іоффе Юлій Якович.

ІОФФЕ Ю.Я. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Іоффе Юлій Якович – за.

Гриб Вікторія Олександрівна, за порядок денний? За.

Камельчук Юрій Олександрович. Камельчук Юрій Олександрович.

Кісільов Ігор Петрович. Кісільов Ігор Петрович.

Кіт Андрій Богданович. Кіт Андрій Богданович.

Козир Сергій Вячеславович.

КОЗИР С.В. Козир – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Сергій Вячеславович – за.

Костюх Анатолій Вячеславович.

КОСТЮХ А.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Красов Олексій Ігорович.

КРАСОВ О.І. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Кучеренко Олексій Юрійович.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Мороз Володимир Вікторович.

МОРОЗ В.В. Мороз – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Мулик Роман Миронович.

МУЛИК Р.М. Мулик – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Нагорняк Сергій Володимирович.

НАГОРНЯК С.В. Нагорняк – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Пивоваров Євген Павлович. Пивоваров Євген Павлович.

Семінський Олег Валерійович.

СЕМІНСЬКИЙ О.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Скороход Анна Костянтинівна. Скороход Анна Костянтинівна.

Совсун Інна Романівна. Совсун Інна Романівна.

Хлапук Максим Миколайович.

ХЛАПУК М.М. Хлапук – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шаповалов Юрій Анатолійович. Шаповалов Юрій Анатолійович.

Юнаков Іван Сергійович. Юнаков Іван Сергійович.

Юрченко Олександр Миколайович.

ЮРЧЕНКО О.М. Юрченко – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Є, присутній, за.

16 – за. Кворум є. Рішення прийнято. Порядок денний затверджений.

Значить, у нас є два законопроекти. Перший проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо надання пільг на житлово-комунальні послуги (автор – Кабінет Міністрів України, №12427).

Скажіть, будь ласка, Олег, хто нам міг би, я знаю, що секретаріат займався цим законопроектом... З Мінсоцполітики. Можливо, хтось коротенько зможе сказати, коротенько зміст. Я, наскільки розумію, законопроект технічний, він просто вносить...

Прошу, Олег, сядьте сюди і розкажіть, буквально там за хвилинку-півтори. Я бачу.

ДУДКІН О.М. Вводиться, термінологія приводиться у відповідність до Закону "Про житлово-комунальні послуги", порядку 20 законів, там про музейну справу закон, про бібліотечну справу, надання пільг ветеранам і так далі. Оскільки там у них прописано, наприклад, пільги чи знижки на електроенергію, то прописуємо на розподіл і постачання електричної енергії, на розподіл і постачання природного газу тощо.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Зрозуміло. Дякую.

Прошу, є перший заступник міністра соціальної політики пані Дарина Марчак. Прошу, пані Дарина, вам слово. Коротенько про законопроект.

МАРЧАК Д.М. Доброго дня, пане Андрію. Я вибачаюся, у мене в порядку денному 12427 законопроект. Правильно?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Правильно, так і є.

МАРЧАК Д.М. Цим законопроектом з важливого, що ми пропонуємо, це запровадити норму, якою ми говоримо, що якщо ми надаємо фінансування особам, які мають пільги на ЖКП в монетарному грошовому вигляді, то ми просимо їх ці гроші спрямовувати на оплату ЖКП, щоб не формувалися борги за житлово-комунальні послуги, що там зараз бачимо відбувається. Ось, власне, зміст цього законопроекту полягає в цьому: ми даємо громадянам гроші цільові на оплату ЖКП і просимо, щоб ці гроші спрямовувалися громадянами на оплату ЖКП.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Прошу, Олексій Юрійович.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Дякую. Дякую, шановні колеги, шановна урядовиця. Не просимо, а зобов'язуємо, там почитайте уважно, і це правильно. Тут не просити треба, а зобов'язувати.

Два питання. Скажіть, будь ласка, тобто у нас сьогодні пільги монетизовані? Через вас, через яку інституцію, за якою бюджетною програмою йдуть відповідні професіональні, бо там ми вносимо цілу в цілу низку законів, де передбачено професійні пільги, розумієте. Ці гроші є, ми реально... ці гроші є, щоб монетизувати ці пільги?

І тепер друге. Якщо, дійсно, монетизується ця пільга, то, безумовно, треба, і я підтримую однозначно, зобов'язати отримувача пільги, щоб він ту частину, яку отримав, грошима негайно переказував за житлово-комунальні послуги. Але тут постає питання: яка є відповідальність його за те, що він не... якщо він не буде цього робити, ми будемо його позбавляти пільг в цьому випадку, так, як скажімо, субсидії, чи ні. От два питання до вас.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Прошу.

МАРЧАК Д.М. Дякую дуже. З приводу монетизації пільг. Да, пільги сьогодні виплачуються в грошовій формі напряму на рахунок людини. І в нас сьогодні разом на субсидії і пільги у державному бюджеті на 2025 рік передбачено 43 мільярди гривень, зараз зможу сказати, скільки конкретно на пільги...

КУЧЕРЕНКО О.Ю. А скільки пільг там? Скільки пільг конкретно?

МАРЧАК Д.М. Да-да, пільг приблизно там 40 відсотків. Зараз, буквально одну хвилиночку, 19 мільярдів гривень. При цьому адміністрування виплати житлово-комунальних пільг здійснює Пенсійний фонд з січня 2023 року. Ми справді бачимо, на жаль, зростання заборгованості по оплаті житлово-комунальних послуг з боку саме пільговиків, і цим спричинено формування цієї норми.

Щодо відповідальності пільговиків. Ми пропонуємо застосовувати такий самий підхід, як і до тих людей, які отримують житлово-комунальні субсидії. Тобто вирівняти умови в частині того, що якщо протягом трьох місяців формується накопичення боргів по оплаті житлово-комунальних послуг, це є підставою для припинення спрямування грошей на рахунок людини. Оскільки, очевидно, що людина не виплачує, не використовує ці гроші за цільовим призначенням.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Зрозуміло. Автор – Кабінет Міністрів. Ми тут не основний комітет, не головний комітет. Я пропоную підтримати тоді цей законопроект, а в головного комітету вже є, по-моєму, позитивний висновок.

_____. Андрій Михайлович, а дозвольте слово, коментар.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да, тоді прошу, Максим Миколайович Хлапук. Потім Руслан Юрійович Кайдаш. Ще є бажані? І потім ще пан Дмитро Новицький.

ХЛАПУК М.М. Дарія Миколаївна, дякую міністерству за вчасну ініціативу, оскільки ми розуміємо, що ці гроші, яке суспільство надає як в якості пільги, компенсації, вони повинні бути спрямовані цільово на ту сферу, яка, зокрема, постраждала внаслідок воєнних дій, яка потребує коштів, і це, справді, вдала і потрібна ініціатива.

Водночас я хотів би звернути вашу увагу на нормотворчу техніку, її потрібно доопрацювати, оскільки, якщо ви взяли звести в одному проєкті зміни до багатьох законів, то варто і привести до спільного знаменника те, як ми розшифруємо житлові і комунальні послуги. Наприклад, централізоване водовідведення, в одному законі ви пропонуєте поставити, розшифровуючи, що таке комунальна послуга, в іншому – ні. Я переживаю, аби це не тлумачилося потім, не призводило до різнотлумачень і складностей у правозастосуванні. Тому прошу звертати вашу увагу на такі ... *(Не чути)* Це дуже важливо.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Вибачте, давайте так, тобто це на друге читання ми будемо ...*(Не чути)* його, бо це дійсно треба буде рихтувати. Давайте визначатися з підтримкою. Я погоджуюсь з вашою...

ХЛАПУК М.М. Це якраз ті речі, які можна доопрацювати до другого читання. І я просив би, щоб ви визначили відповідальну особу, можливо, департамент, той, хто працював, нехай вони звернуться до нашого секретаріату або особисто до мене, ми можемо разом допомогти відпрацювати. Тому що потім вам писати ту постанову Кабінету Міністрів, яка буде визначати цей порядок, і потрібно, щоб у кожному конкретному випадку, чи це стосується пільг чорнобильців, чи це стосується пільг

військовослужбовців, вони по-різному виписані у вас в законі, щоб ми привели до спільного знаменника.

Дякую.

МАРЧАК Д.М. Обов'язково. Дуже дякую. Зробимо.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Добре. Дякую.

Прошу Руслан Юрійович Кайдаш.

КАЙДАШ Р.Ю. Добрий день, колеги. У мене таке саме було питання технічного характеру: врахувати, скажемо так, оці от моменти по різних законах для того, щоб не упустили там і питання водовідведення, централізованого водовідведення і там десь загублена гаряче постачання води. Тому прохання ці фактори врахувати.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Прошу, Олексій Юрійович.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Дякую.

Колеги, ще раз, я особисто буду підтримувати на перше читання, хоча він не такий простий, як вам здається, гарантую вам. Зараз поясню. чому. І я особисто разом зі своїми колегами будемо доопрацьовувати на друге.

Тепер пояснюю, що дуже треба нам прискіпливо відстежувати. Це бюджетні кошти, це кошти платників податків, короче, які могли б іти на ЗСУ. Називайте речі своїми іменами, якщо вже так пішло. І тому коли питання стоїть фінансової дисципліни стосовно витрат і бюджетних коштів, має бути гарантована процедура верифікації державної стосовно тарифу, стосовно того... ви розумієте, це вартість цієї пільги.

Пояснюю на пальцях. Навіть не про воду, вода у нас теоретично регулюється теоретично НКРЕКП, ми знаємо, як вона регулюється, але, тим

не менше, є індикатор – державний орган (там скільки, Діма, 26 там, да, чи скільки водоканалів), три десятка водоканалів, він там задає параметри. Добре, припустимо. Це є економічно обґрунтований тариф, від якого можна плясати. Решта там місцеві органи влади, теж є якась там процедура. Але знов-таки вона, наскільки вона верифікована, бо там, де ОМС, там же немає по суті держави.

Але я звертаю увагу на просту, от просту річ. От зараз в Києві відбувається підвищення плати за послугу, яка має назву "Управління житловими будинками". Всі знаєте, да? Всі кияни? 8 тисяч 500 будинків отримують зараз нову, ну, по суті, нову плату в результаті конкурсу. Конкурсу як такого, як на мене, вибачте, не відбулося, бо із 10 лотів 10 виграли комунальні компанії. Просто вдвічі зростає ціна на цю послугу. Як вони розраховали, я поки відповіді не отримав. Зараз буду досліджувати. Але я звертаю увагу, з бюджету ми будемо покривати це великими грошима.

Все, я далі не продовжую, просто прошу зрозуміти цю зв'язку, розумієте, коли бюджетні кошти витрачаються, має бути якийсь державний орган верифікувати, що це є економічно обґрунтована ціна, і тоді до неї нараховуються відповідно і пільги, і субсидії.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Те, що там управителі, це пов'язано якось з тою нашумівшою історією Комарницького і ради?

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Поки не зовсім. Але насправді, розумієте, Андрій Михайлович, в чому справа, тут взагалі доречно було би разом з пані Шуляк і з міністерством профільним з'ясувати, за 10 років реформи ми отримали управителя ефективного, бо нам же треба енергомодернізацію проводити. А я думаю, ви знаєте, що оскільки я дивлюся останні новини по Києву, сьогоднішня новина по Зеленстрою, по Зеленбуду там і все, що це такі самі комунальні підприємства, одне потужне на район...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Але тут є питання в мене. А чого керівнику Київзеленбуду вручає підозру не НАБУ? По всіх статтях це ж підслідність НАБУ. Це виглядає дивно трохи.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. А там ДБР полізло. Я не лізу туди. Я поки не лізу. Я до іншого веду, що це комунальні...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Не може бути ...*(Не чути)* статті Кримінального кодексу.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Андрій Михайлович, ви абсолютно праві. Дивіться, що в сфері... що в комунальній відбувається. Якби там був конкурс, ми би тоді з вами як два лібертаріанця заспокоїлися, да, два ж лібертаріанця...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ви просили, щоб ми...

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Да, я скорочую. І сказали би, да, там конкурсна ціна, конкурсна, конкурентна – все, ми не ліземо. Якщо там немає конкурсу, то тоді там ціна регульована, вона має відповідати нормативам, стандартам і хтось її має перевірити. Поки я не крапку ставлю, а кому. Це велика проблема стосовно бюджетної дисципліни.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Є ще хтось? Бачу, пан Костянтин Ковальчук стосовно 12427.

КОВАЛЬЧУК К. Добрий день, Андрій Михайлович. Добрий день, шановні члени комітету. Я дуже коротенько, щоб не зволікати. Хочу наголосити, що впровадження цього механізму буде сприяти недопущенню росту заборгованості за спожиті комунальні послуги, які, я поінформую

колег, що на 1 лютого становили майже 49 мільярдів гривень. Тому підтримуємо колег з Мінсоцполітики щодо доцільності запровадження цього законопроекту. Хочу сказати, що Мінрозвитку підтримує.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Тоді, якщо немає більше коментарів, давайте перейдемо тоді... А, прошу, пан...

_____. Буквально коротко. Доброго дня, шановні депутати. Я просто подякувати за те, що звернули увагу саме на відсутність водовідведення в цьому проекті закону. Я так зрозумів, не треба звертати на це увагу, це вже буде враховано в роботі. Але я хотів би звернути увагу, що відсутня абонплата, тому що в субсидіях це передбачено, а на сьогоднішній день люди сплачують цю послугу, але в проекті закону вона відсутня як така. Тому я просив би теж звернути на це увагу, тому що це теж допомога тим верствам населення, яким треба допомагати.

_____. *(Не чути)*

_____. Добре, зробимо.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Добре. Дякую.

Давайте, може, ще один обговоримо і тоді два підтримаємо вже. У нас ще є проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів у зв'язку з прийняттям Закону "Про порядок вирішення окремих питань адміністративно-територіального устрою України" та зміною адміністративно-територіального устрою України. Автор знову-таки – Кабінет Міністрів України, №12447.

Олег, можна коротенько про цей законопроект.

ДУДКІН О.М. Також приводиться у відповідність термінологія відповідно до адміністративно-територіальної реформи до багатьох законів. Зокрема, в цьому законопроекті мова йде про ядерну та радіаційну безпеку і про електромобілі, той, що ми приймали. В принципі, все, якщо коротко.

Є представник, має бути...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тобто досить технічний законопроект.

ДУДКІН О.М. Має бути Рубчак, представник міністерства.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Чи є пан Рубчак?

РУБЧАК М.В. Андрію Михайловичу, присутній. Доброго дня, шановні депутати, шановні колеги.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Доброго дня. Коротенько, може, скажіть декілька слів по цьому законопроекту.

РУБЧАК М.В. Власне, представник секретаріату вже все сказав. Дійсно, прийнятий Закон України про порядок вирішення питань адмінтерустрою, і цим законом ми приводимо у відповідність положення 6 кодексів та 66 законів в частині вилучення застарілих термінувань, таких як місто обласного значення, місто районного значення, селище міського типу, десь сільрада, десь уточнюємо, міняємо слово "рада" на "територіальна громада" відповідно до Закону про місцеве самоврядування, тобто вичищаємо законодавство від застарілих найменувань.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Окей, тобто рухаємося в ногу з часом. На мою думку, варто підтримати...

РУБЧАК М.В. Закріплюємо результати реформи, щоб було однакове зазначення скрізь, а не оце те, що є.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Зрозуміло.

Якщо немає ніяких запитань, я тоді пропоную два законопроекти 12427 і 12447 поставити на голосування і по них прийняти рішення. Ми там знову-таки не головний комітет, є головні комітети, у них вже є позитивні висновки, а ми як неголовний.

Ставлю тоді на голосування 12427 і 12447.

Бондар Михайло Леонтійович.

БОНДАР М.Л. Головне, щоб там не появилось правок, як по Енергоатому, що... За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Михайло Леонтійович.

Волинець Михайло Якович. Волинець Михайло Якович.

ВОЛИНЕЦЬ М.Я. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. За, так, Волинець?

Герус – за.

Горобець Олександр Сергійович.

ГОРОБЕЦЬ О.С. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Гриб Вікторія Олександрівна.

ГРИБ В.О. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Жупанин Андрій Вікторович.

ЖУПАНИН А.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Іоффе Юлій Якович.

ІОФФЕ Ю.Я. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Камельчук Юрій Олександрович.

Кісільов Ігор Петрович.

Кіт Андрій Богданович.

Козир Сергій Вячеславович.

КОЗИР С.В. Козир – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Козир – за, є.

Костюх Анатолій Вячеславович.

КОСТЮХ А.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Красов Олексій Ігорович.

КРАСОВ О.І. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Кучеренко Олексій Юрійович.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Мороз Володимир Вікторович.

МОРОЗ В.В. Мороз – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Мулик Роман Миронович.

МУЛИК Р.М. Мулик – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Нагорняк Сергій Володимирович.

Пивоваров Євген Павлович.

Семінський Олег Валерійович.

СЕМІНСЬКИЙ О.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Скороход Анна Костянтинівна.

Совсун Інна Романівна.

Хлапук Максим Миколайович.

ХЛАПУК М.М. Хлапук – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шаповалов Юрій Анатолійович.

Юнаков Іван Сергійович.

ЮНАКОВ І.С. Юнаков – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Юрченко Олександр Миколайович.

16 – за. Рішення прийнято.

Щодо включення членів комітету до складу підкомітетів. Давайте це питання перенесемо. Тому що ще, може, не всі подали, тільки вчора ми сказали. Якщо можна, ми на наступному тижні будемо збиратися, на

наступному тижні це питання розглянемо, якщо немає заперечень. Тоді рухаємося до наступного, щоб у нас було більше часу.

Щодо фінансового стану водоканалів. У нас Комітет з питань енергетики та житлово-комунальних послуг, і ми хочемо однаково приділяти увагу проблематиці в різних сферах, тому питання житлово-комунального господарства також є важливим. І в нас є проблематика у водоканалів, є навіть деякі ідеї, де, що можна, якщо прямо не кардинально вирішити, то частково вирішити чи покращити якимось ситуацію. Але сьогодні хотіли б ми дізнатися, як живуть водоканали, яка в них ситуація. І є керівник асоціації відповідної, "Укрводоканалекологія" називається, пан Дмитро Новицький. Прошу, тоді вам першим як представнику саме водоканалів дамо слово. Давайте, може, я не знаю, скільки вам треба, до 5 хвилин, думаю, цього буде достатньо. І так само у нас є представники міністерства, заступник міністра, мабуть, пан Костянтин Ковальчук. І тоді ми обмінємося так само думками, трошки обговоримо це питання.

Прошу, пан Дмитро, вам слово.

НОВИЦЬКИЙ Д.Ю. Дякую, Андрій Михайлович, за можливість висловити ситуацію, яка склалася у секторі водопостачання/водовідведення. Ми неодноразово зверталися і до профільного міністерства, і до НКРЕКП, до Ради національної безпеки та оборони України. Відповідно було доручення все-таки розібратися і знайти вихід з ситуації. Але, на жаль, мушу констатувати, що на сьогоднішній день не відбулося конкретних кроків, які б покращили ситуацію в цілому в галузі.

Так для розуміння і основні показники, які, до речі, підтверджуються не нашими дослідженнями, а дослідженнями, які були проведені Світовим банком RDNA4, зокрема, і дослідженнями, які проводили безпосередньо ЮНІСЕФ. Загальні показники, вони вже починають вражати і говорять про те, що найближчим часом можна очікувати колапс в галузі в цілому.

Так недофінансування галузі за час війни – це вже 26 мільярдів, в тому числі з них 8 мільярдів – це за 2024 рік. Покриття тарифів на сьогоднішній день фактично – це приблизно 70 відсотків. Це середній показник по Україні, тому що десь у когось більше, у когось менше, але в середньому це 70 відсотків. Тобто в середньому 30 відсотків водоканал недофінансовується, тобто те, що не вкладається в ті самі ремонти і виконання заміни основних фондів, обладнання тощо.

Кредиторська заборгованість, вона взагалі вже вражає, це 22 мільярди, це шалена сума. З них 11 мільярдів – це заборгованість за електричну енергію. Податки – 2 мільярди гривень. Це вже є підстави для відкриття кримінальних справ. За реагенти 30 мільйонів, тобто там вже йде на зменшення, але загальний показник кредиторської заборгованості – 22 мільярди.

Збитки за 2024 рік складає 5 мільярдів гривень при всьому тому, що органи місцевого самоврядування 4 мільярди покрили. Тобто загальний показник був збитку приблизно 9 мільярдів гривень.

Це ті суми, знову ж таки це ті гроші, які не вкладаються в нашу систему, і звідси зростання аварійних ситуацій втричі, знову ж таки середній показник по Україні – зростання втричі.

За даними Світового банку, уряду України, Європейської комісії у секторі центрального водопостачання і водовідведення збитки оцінюють у 4 мільярди витрат, а втрати водоканалів – 11 мільярдів доларів США. Це вже офіційні показники, які ввійшли у звіти відповідних структур.

Борги з різницею в тарифах до 21-го року були зафіксовані на рівні 2,7 мільярда гривень, вони, немає на сьогоднішній день навіть руху, навіть якоїсь ідеї, якоїсь пропозиції щодо погашення такої різниці. Це, якщо ви пам'ятаєте, основна сума формувалася ще на 01.01.2016 року, так воно й тягнеться з повільним зростанням до 2,7 мільярда.

І для розуміння ситуації з колективами водоканалів, ще є друге питання, яке треба піднімати, але воно пов'язано з цим. Середня платня в

галузі – трохи більше 17 тисяч гривень. За виключенням податків на руки це, можливо, буде приблизно 13 тисяч.

Середня заробітна платня робітничих спеціальностей взагалі менша. Вона 15600, на руки отримують приблизно 11 тисяч гривень. За тих умов, в яких працюють наші працівники, ця заробітна платня, вона просто не влаштовує, відповідно вони звільняються, і в нас зараз кадровий голод. Плюс бронювання і мобілізація. У нас тисячі працівників служать в лавах Збройних Сил України, в силах оборони, але кожний день десятки тисяч людей виходять на свою нелегку працю. А це впливає...

Друге питання переходимо, це впливає на визначення критеріїв, за якими здійснюється визначення підприємств критично важливими для економіки України. І відповідно не виникає підстав за трьома критеріями, третій критерій – це оплата праці, визначати критично важливим для економіки і відповідно не можна бронювати працівників. 76 Постанова вже пройшла процедури узгодження в усіх міністерствах, відомствах, було декілька раз спроби винести на розгляд Кабінету Міністрів – досі не винесено. В нас є критична ситуація з кадровим забезпеченням.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Але на сьогоднішній день віднесені до критичної інфраструктури водоканали?

НОВИЦЬКИЙ Д.Ю. Є, які віднесені, є, які не віднесені. Тобто там відповідна процедура.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я думаю, що там повинно, було ж рішення РНБО з цього приводу. Правильно?

НОВИЦЬКИЙ Д.Ю. Рішення РНБО було, був указ Президента, але досі питання не вирішено.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Давайте ми напишемо звернення колективне від членів комітету, підготуємо його, і хто захоче, підпише, і напишемо... Це на Міністерство економіки?

НОВИЦЬКИЙ Д.Ю. Міністерство економіки, Свириденко, да. Було декілька...

ГОЛОВУЮЧИЙ. І на Прем'єра?

НОВИЦЬКИЙ Д.Ю. Декілька звернень і наче відсутньо, зрозуміло, відрядження було таке інше...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ну, мені здається, що, очевидно, що водоканали – це все-таки критична інфраструктура, тут ми нічого не вигадуємо. І якщо в зв'язку з непередбаченою тарифів по зарплаті вони не проходять цей критерій, тоді це як би не зовсім справедливо, бо звідки вони мають взяти гроші на зарплату, якщо тарифи зараз 2021 року?

НОВИЦЬКИЙ Д.Ю. Причому частково вносили зміни для енергетиків, для газової сфери. Останні зміни відбулися для зв'язківців, навіть для підрядних організацій, які виконують роботи, було прийнято рішення, а для водоканалів – ні. Ну, чесно кажучи, дивує.

І останнє, в принципі, ми запланували проведення пресконференції на середину наступного тижня щодо якраз...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ви мене запрошуєте?

НОВИЦЬКИЙ Д.Ю. Запрошуємо вас. Запрошуємо взяти участь. Щодо фінансово-економічного стану, а також з питання бронювання працівників галузі.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Прошу, Олексій Юрійович Кучеренко, коментар по цьому, і там у нас, може, міністерство, регулятор.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Дякую.

Зрозуміла проблема, щоб не повторюватися. Я би тут, пане Дмитро, розуміючи ситуацію, яка ваша пропозиція, ну, вибачте, чим допомогти в цій ситуації. Хоча, зрозуміло, що це трошки, ну, так неправильно звучить, коли комітет каже, чим допомогти, і не може більш позицію таку активну зайняти. Хоча ми розуміємо всі причини.

В мене до вас одне питання. Скажіть, будь ласка, є частина водоканалів, їх не так багато, але за обсягами вони там, думаю, скільки, відсотків 80 покривають товарної, да, продукції, там своя ситуація, вони ліцензіати НКРЕКП. Це саме НКРЕКП створило, якщо абстрагуватися від всіх зовнішніх факторів, цю кризу створила Національна комісія з регулювання енергетики та комунальних послуг. Причому створила її як для водоканалів, так і для енергетиків одночасно, для іншої групи своїх ліцензіатів. Ви кажете, 11 мільярдів, да, боргів? Це 11 мільярдів, які відповідно не отримали енергетики, і відповідно там нарощується боргове зобов'язання.

І я в цій ситуації звертаю увагу колег, і в першу чергу голову комітету, який закон наприкінці 2019 року хотів якнайкраще зробити, я переконаний, що нам треба негайно працювати разом з європейським співтовариством, вносити зміни до Закону про НКРЕКП стосовно посилення відповідальності членів, посилення відповідальності за безвідповідальність і за неприйняття рішень, які вони не приймають своєчасно, створюючи величезні колапси на всіх ринках, в тому числі ми бачимо це по воді.

А тепер до вас питання. Скажіть, будь ласка, все ж таки в сегменті, який регулюється... там ОДА є і ОМС, наскільки я розумію. Там є якийсь

рух, ну, більш динамічний, стосовно покриття тарифів, чи ні, скажіть, будь ласка?

НОВИЦЬКИЙ Д.Ю. Так, звісно, Олексій Юрійович. Дякую за запитання.

Насправді органи місцевого самоврядування переглядають тарифи, і більшість водоканалів, скажімо так, які регулюються ОМС, вони змінили тарифи, вони збільшили.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Вони розуміють, що вони ріжуть самі себе, і тому вони реагують, да?

НОВИЦЬКИЙ Д.Ю. Ну, безумовно, тому що галузь, вона потребує постійної підтримки, і в даному випадку покриття з бюджету ОМС операційних витрат неможливо за нашим законодавством. І тому ми ініціювали, до речі, зміни до Закону про бюджет України щодо відкриття можливості для ОМС фінансувати операційні витрати.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Все, я вас почув. Єдине, що ми розуміємо... Зараз, я закінчую вже. Ми розуміємо, що, на жаль, дуже багато прикладів, коли в малих територіальних громадах, де маленькі водоканали, коли там вони приводять до собівартості, то ми бачимо там і 120, і 150, і 200 гривень за куб. І ситуація парадоксальна, коли бідні громади, бідні люди, а вода... Отак побудована, на жаль, на сьогодні ця модель, і вона так існувати довго не буде. Це я саме тому зараз пану Максиму, а потім я хотів би попросити міністерство. Бачу Євгена, да. І міністерство там хоче виступити, і так далі.

ХЛАПУК М.М. Пане Дмитре, до вас питання. Перше, це сума дебіторської заборгованості підприємств ЕКГ – 13,8 мільярда гривень, з них 9 мільярдів гривень з населення, а решта 4,8 мільярда гривень – це

заборгованість чия? І у зв'язку з цим питання, які є повноваження і можливості у водоканалів у стягненні заборгованості не з населення, а, очевидно, з підприємств, які заробляють гроші і можуть розраховуватися?

НОВИЦЬКИЙ Д.Ю. Окрім населення, безумовно, населення є найбільші боржники перед водоканалами, і, дійсно, є проблеми, і більшість цих проблем виникли все-таки під час обмеження можливості впливу на фізичних осіб, це починаючи з COVID і тощо, ми не мали права звертатися до суду і таке інше. Але решта, яку ви питаєте, це в більшості теплові компанії, на жаль. Тому що бізнес, в нас є можливість відключати, впливати, подавати до суду, там немає такої шаленої заборгованості, а в більшості це теплові компанії.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Далі. Дякую.

Євгене.

ПИВОВАРОВ Є.П. Дякую вам.

Шановні колеги, перше, я дуже дякую, що ми сьогодні виносимо це на засідання, тому що розуміємо, що галузь велика і водоканали – це десятки тисяч людей, які працюють по всій країні. Тому кожен наш рух і кожна наша позиція, вона має бути дуже виваженою і без емоцій. Якщо ми кажемо про це, то давайте так, ми саме один із тих органів, який формує політику держави в цій галузі і наше відання – це також є водоканали.

Колеги, скільки би ми не плясали з бубнами і не покращували нормативку, яка в нас зараз є, і не робили там певні речі, я знаю точно, що водоканали роблять все задля цього, але є економіка. Ми розуміємо, що коли з 21-го року вся галузь працює на рентабельності мінус 30 відсотків, тому що закладені тарифи 18-го року, які б ми не були тут пловці чудові, але в басейні немає води, нам немає де просто плавати, тому нам треба набирати воду. Якщо ми кажемо про уміння наші, то ми розраховували, що да, це боляче, це

біль, але це об'єктивна реальність, тому що сьогодні є системні вже проблеми у водоканалах, а завтра будуть системні проблеми, вибачте мене, із здоров'ям нації, тому що вода – це, вибачте, 90, навіть більше відсотків кожного з нас і люди кожного дня користуються. І хто завтра буде гарантувати якість води? А це ми вже кажемо про зовсім інші проблеми, які ми маємо виносити і як мінімум це піднімати. А проблема звучить так: якщо водоканали сьогодні вийдуть на рівень економічний без збитковості, то в середньому на кожну людину ми збільшуємо навантаження фінансово 6 гривень на місяць. Це не сотні, десятки, це не тисячі гривень. Колеги...

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Колеги, ми ж один одного...

ПИВОВАРОВ Є.П. Я вибачаюсь, колеги, тому давайте фіксувати питання і, дійсно, виносити це на всі рівні, і піднімати це на комітетських слуханнях....

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Що конкретно?

ПИВОВАРОВ Є.П. ...щоб ми, дійсно, подивились на тарифну політику.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Дякую.

ГРИБ В.О. Прошу надати слово представнику міністерства Костянтину Ковальчуку.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Ми ж, я сказав, пані Вікторія, вони записані, наступний пан буде Ковальчук і Хоцянівська.

Будь ласка, пане заступнику міністра.

КОВАЛЬЧУК К.О. Дуже дякую за інформацію. Я собі виписав чотири проблемних питання, не буду повторюватись, цифри доволі коректні були наведені.

Ситуація, на правду, в стані водопостачання/водовідведення наближується до критичної, якщо такою не є на зараз. Абсолютні цифри були названі вірні щодо стану кредиторської заборгованості і в динаміці я просто покажу, що це плюс 60 відсотків за рік. І така тенденція зберігається.

Щодо тарифів. Дійсно, підтверджую слова пана Дмитра щодо 70 відсотків згідно інформації, консолідованої по міністерству, рівень відшкодування тарифами 71 відсотків становить в цілому по Україні. Тарифи є економічно необґрунтованими, проте я наголошу суто юридично, що станом на даний час в Україні не передбачено мораторію на підвищення тарифів на послуги водопостачання, водовідведення, як то є в теплопостачанні. І конкретизую цифри: що, дійсно, органами місцевого самоврядування станом на 1 січня цього року переглянуто тарифи для 327 підприємств водопостачання. Тобто механізм є, воно працює, і ми лише маємо проблему в тій частині, де є ліцензіатами відповідно НКРЕКП. Я просто констатував факт, який є на сьогоднішній день.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Пане Костянтинне, так ви можете від міністерства пропозицію в цьому плані сформулювати? Бо ми десь пів року тому у Львові, коли були на форумі, і там якісь такі... блукали таки думки якимось змінити законодавчу базу. В цьому плані є хоч якась ініціатива, ну, така, щоб ми подивилися тут, у Верховній Раді?

КОВАЛЬЧУК К.О. Безумовно.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Яка саме?

КОВАЛЬЧУК К.О. Олексій Юрійович, дві ініціативи: або встановити тарифи для ліцензіатів НКРЕКП, як то було наприкінці 2024 року зроблено для бізнесу; або план Б – передати це питання на ОМСи, як я назвав, 327 тарифів було встановлено. Тобто цей механізм...

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Я дякую, але для другого питання треба відповідно, мабуть, якісь зміни до закону. Або не потрібні зміни до закону, пояснюю чому. Тому що в свій час Національна комісія з регулювання енергетики чудово, без всяких змін до закону, передала тепло на міста, нагадую, передала на міста, і забула про це, і позбавила себе регулювання в секторі теплопостачання. І що заважає зробити те ж саме в воді, от моє питання до керівника НКРЕКП. Розумієте, да? Без закону, без усього, просто прийняли рішення: все це віддаємо на ОМСи, і вони зараз регулюють... Там свої проблеми накопичуються. Розумієте, да?

А тут... і так само про першому, ну, це, мабуть, питання до НКРЕКП. Але якщо вони вже котрий рік, більше 2 років не роблять те, що вони мусять робити, то тут постає питання в їх відповідальності, або безвідповідальності.

Ну, тому, знов-таки, дякую за обмін думками. Тут мають бути якісь конкретні абсолютно пропозиції. Само собою воно не вирішиться.

КОВАЛЬЧУК К.О. Олексій Юрійович, дозвольте? Я жодним чином не хочу колег якимось в... це рішення за органами. Я як міністерство лише підсвічую можливості. Є законопроект 4215, який дозволяє це зробити, або ж НКРЕКП самостійно може прийняти зміни до ліцензійних умов і змінити відповідно ліцензіатів.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Дивіться, це непогана пропозиція, що НКРЕКП. А є тут представник НКРЕКП, можете прокоментувати? Вам щось потрібно, щоб ви щось змінили, внесли зміни до ліцензійних умов? І щоб ви вже, якщо

ви не регулюєте сектор, то віддавайте його на міста. Не впоралися ви – оцінка 2. Віддавайте на міста.

Будь ласка, пан Кайдаш. Яка позиція НКРЕКП?

КАЙДАШ Р.Ю. Пане Олексію, да, дійсно, питання є, і ми обговорювали це питання також в комітеті досить нещодавно.

Що стосується все ж таки передачі на місця і взагалі зміни в ліцензійні умови, то на сьогодні згідно з чинним законодавством зміни в ліцензійні умови вносяться регулятором за погодженням з Мінрозвитку. В принципі, технічно можна зробити будь-який варіант. Але ж тут ключовий момент, який ми маємо враховувати, це полягає в тому, що якщо навіть передати всі водоканали на місця, чи вирішиться питання це? Тому що в робочому порядку ми спілкувалися і знаємо позицію багатьох водоканалів. І вона полягає в тому, що лише одиниці з тих водоканалів, які на сьогодні, наші ліцензіати готові переглянути тарифи, решта не готові.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Пан Кайдаш, я вибачаюся, я вас трошки поправлю. Тарифи переглядають не водоканали. Тарифи за цією схемою...

КАЙДАШ Р.Ю. Місцеві ОВА, да.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Це принципово різні речі.

КАЙДАШ Р.Ю. Мається на увазі, місцева влада.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. І тому тут, мабуть, в першу чергу треба, дійсно, розумієте, тут же наводять, я ж не випадково задав питання. І пан Новицький, і пан Ковальчук підтвердили, що там, де на ОМСи це передано, в принципі, вони розуміють, що жартів немає, і вони доводять поступово тарифи до

собівартості, бо у них виходу іншого немає. Ми вас почули. Колеги, я більше для вас цю ситуацію, розумієте. Вона, в принципі, має рішення достатньо...

Будь ласка.

КОВАЛЬЧУК К.О. Олексій Юрійович, дозвольте продовжити ще два питання, які були підняті, я б хотів прокоментувати.

ХЛАПУК М.М. Дозвольте, я зараз запитання задам для регулятора.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Максим, нехай. Вибачте, вибачте.

КОВАЛЬЧУК К.О. Я закінчу. Ще було піднято питання різниці в тарифах, 2,7 мільярда заборгованість, яка тягнеться з 01.07.2022. Хочу поінформувати колег, що Мінрозвитку активно працює в напрямку врегулювання питання різниці в тарифах щодо теплопостачання. І також ми напрацювали модель законопроекту, який включає в себе повністю 2,7 мільярда погашення заборгованості по водопостачанню. Механізм шляхом врегулювання (*нерозбірливо*) операцій із залученням НАК "Нафтогаз", але модель, механізм є, і хочу завірити, що поруч там із десятками мільярдів тепловиків є і 2,7 мільярда гривень, тому Мінрозвитку пам'ятає про водоканали і не забуло про це.

І останнє підняте проблемне питання, 76 Постанова бронювання. Мінрозвитку з 27.12, здається, веде активну роботу щодо забезпечення бронювання належного в кількості, яке дозволить забезпечувати послуги щодо теплопостачання, водопостачання і побутові відходи. Процес йде дуже складно, ми розуміємо проблеми військові і шукаємо розумний компроміс між мобілізаційним ресурсом і забезпеченням належного виконання цих послуг.

Остання інформація, в порядку денному урядового комітету Мінекономіки на понеділок було призначено розгляд проекту цієї постанови,

у зв'язку з подіями і відсутності голови перенесено, але в тій редакції, яке пропонувало Мінрозвитку. З обережністю очікуємо початку, спрогнозувати не можемо, адже не є генераторами цього процесу.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Дякую, пане Костянтинне. Дякую.

_____. Знаємо проблему, відстоюємо. Дякую.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Дмитро, ви задоволені відповіддю на сьогодні, щоб ми час не гаяли?

НОВИЦЬКИЙ Д.Ю. Так, зрозуміло. По різниці в тарифах ми подивимося, тому що механізм буде забезпечено. Раніше це забезпечувалось через генерацію, зараз такої заборгованості немає, тому водоканали можуть не отримати ці гроші.

Що стосується 76 Постанови...

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Пане Максиме, ви не задоволені відповіддю, да?

ХЛАПУК М.М. Доброго дня. Ще раз запитання до регулятора. Відповідно до довідки, яку нам підготувало міністерство, зазначено, що регулятор 24 грудня 2024 року встановив економічно-обґрунтовані тарифи на централізоване водопостачання і водовідведення для 37 підприємств. Водночас встановив, що тарифи для населення застосовуються на рівні тарифів, що діяли на 24.02.2022.

Перше. Чи це відповідає дійсності?

Друге. Якими нормативно-правовими актами регулювався, керувався регулятор, запроваджуючи такі обмеження?

Третє питання, можливо, до асоціації. Чи правильно я розумію, що органи місцевого самоврядування мають відповідальність і встановлюють

економічно обґрунтовані тарифи, натомість регулятор, якого ми створили як незалежний, боїться встановити ці тарифи? Це третє питання.

І четверте питання. Чи ви розумієте, що встановлюючи економічно необґрунтовані тарифи, ви таким чином створюєте право організації на компенсацію різниці в тарифі за рахунок державного бюджету, з якого ми маємо фінансувати перш за все нашу оборону, а не борги, які утворені внаслідок неефективного регулювання?

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Секундочку, це питання дійсно важливе і масштабне, серйозне. А чого немає голови НКРЕКП?

КАЙДАШ Р.Ю. Не готовий відповісти. По профільному от цьому питанню, як би я відповідаю.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ні, це ви ж не можете вносити питання в порядок денний. Правильно? Це може робити тільки голова РКНЕКП.

КАЙДАШ Р.Ю. Так, все вірно.

ГОЛОВУЮЧИЙ. А він є зараз на зв'язку, чи ні?

КАЙДАШ Р.Ю. Ні, немає.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Скажіть, будь ласка, ви... Що може зробити один депутат? А ви кого запрошували сьогодні? Ви Власенка запрошували? Власенко був запрошений і вирішив не прийти просто, не взяти участь?

КАЙДАШ Р.Ю. Не готовий прокоментувати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ні, міг ще включитися директор департаменту, серйозне питання.

Добре. Прошу, було питання тоді, якщо у вас є на нього відповідь, то вам. Якщо ні, то ми його обов'язково запитає у голови комісії.

КАЙДАШ Р.Ю. Дякую.

По більшості питань заданих можу відповісти. Дійсно, в кінці грудня переглядалися тарифи для водоканалів, для 37 водоканалів для категорії "крім населення". Таке формулювання було прийнято у зв'язку з дією Постанови Кабінет Міністрів №502, яка рекомендує для, скажімо так, уповноважених органів, зокрема і для центральних органів, відповідно які формують тарифи, тарифи та теплову енергію, на водопостачання... вірніше, тарифи на водопостачання і водовідведення залишити на діючому рівні. Тому підчас прийняття відповідного рішення регулятора ми також врахували діючу Постанову Кабінету Міністрів 502.

Що стосується як би подальших дій, тут будемо також виходити із ситуації, аналізуємо, скажімо так, цю ситуацію і плануємо, скажімо так, її врегульовувати. Але ж це питання дійсно колегіальне, тому відповідно буде прийматися уже комплексно.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ясно. Дякую.

Максим Миколайович, ваше питання насправді можна в письмовому вигляді задати, бо воно не до члена комісії, воно до голови комісії, який формує порядок денний і дивиться, які питання виносити, що переглядати, що не переглядати. Тому, я думаю, що було б доцільно вам його продублювати в письмовому вигляді і задати. Тому що пропозиція Руслана Юрійовича насправді така, скажу дипломатично, що водоканали не мають в цій ситуації страждати. Особисто його, я скажу за нього. Але є позиція загалом комісії, що один член комісії – це не вся комісія.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Я швидко кажу. Перше. Пане Дмитро Новицький, рекомендую вам звернутися швидко офіційно до тимчасової слідчої комісії, це повністю підпадає під нашу компетенцію стосовно можливих порушень закону в плані ціноутворення. І ми готові найближчим часом, враховуючи наші механізми, трішки по-іншому поговорити, бо вже мені набридло одне і те ж саме, оце колективна безвідповідальність там. Ну, воно просто ні до чого. Добре.

І друге питання до вас. Скажіть, будь ласка, у вас є вже приклади, ви з... компанії судяться чи ні з регулятором і по відшкодуванню збитків?

НОВИЦЬКИЙ Д.Ю. Так, низка судових процесів, вони різного рівня, і скасування пункту 2 постанови про встановлення тарифу, там, де є обмеження застосування до населення. І було декілька судових справ щодо компенсації, але вони з огляду на політичні процеси безперспективні, м'яко кажучи.

Я хотів зазначити, що Постанова 502 2022 року, вона носить рекомендаційний характер щодо утримання... встановлення тарифів. Тобто вона не є, скажімо так, закон України більш вагомий, ніж постанова, яка просто носить рекомендаційний характер.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Зрозуміло. Дякую.

Святослав Павлюк, бачу, ще піднімає руку. Мікрофон включіть, будь ласка, вас не чути.

ПАВЛЮК С. Дякую.

Я хотів подякувати пану Кучеренку за пропозицію передати формування тарифів на місцевий рівень, принаймні за запитом органу місцевого самоврядування комісія мала би приймати таке рішення. Це абсолютно правильний був би хід. Але я хотів звернути увагу ще на два аспекти сьогоденного формування тарифів.

Тарифна політика НКРЕКП і загалом розрахунок інвестиційної складової, вона базується на тому, що до розрахунку амортизації відповідно до положень податкового законодавства враховується вартість згідно бухгалтерського обліку. І практично розрахунок інвестиційної складової (розрахунок – це амортизація, котра є фактично не амортизованою) створює ситуацію, за якою тарифна складова, інвестиційна, котра закладається в тариф, вона просто в десятки разів менша за рахунок того, що вартість основних засобів не індексувалась. І фактично для того, щоб провести цю індексацію, треба внести зміни до Податкового кодексу, тому що в сьогоdnішньому варіанті, якщо провести цю індексацію, то водоканали змушені будуть заплатити податок з цієї різниці, котра виникає. Тобто ми мали десятиліттями ситуацію, коли міста передавали на баланс водоканалів якісь збудовані лінії, водопроводи за нульовою вартістю, їх обслуговувати треба, але їх в балансі нема, тобто їхня вартість – нуль.

Тому фактично я наведу приклад Львівського водоканалу, де інвестиційна складова включена в тариф за весь рік для водоканалу, котрий має, там, принаймні 200 кілометрів магістральних ліній, вона десь близько 48 мільйонів гривень, що означає, щоб перекласти трубу на двох вулицях. Це на сьогоdnішній день дуже невеликі кошти. Це один момент. Тобто я хотів би звернути увагу на те, що треба внести зміни до Податкового кодексу і за методикою не нараховувати фактично податок на переоцінену вартість...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Святослав, зрозуміло, але все-таки по податках ми не профільний комітет, і навряд чи ми зможемо там кардинально чи критично вплинути на рішення.

ПАВЛЮК С. Хотів би просто вашої підтримки і розуміння в цьому.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я думаю, що підтримка буде, але тут ще важливо і вам в тому числі говорити з податковим комітетом.

Ще було питання, яке ви піднімали, це щодо можливості поширення ЕСКО-контрактів на водоканали, бо це зможе реалізовувати деякі проекти, які зменшують затратну частину водоканалів.

ПАВЛЮК С. Дякую, що пам'ятаєте.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Актуальне? Підтримуєте це?

ПАВЛЮК С. Абсолютно.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ми тоді будемо це працювати, будемо намагатися вийти десь ближчим часом на реєстрацію якогось законопроекту. Це, звичайно, що це питання не вирішить і, не знаю, і десятої частини, може, проблем водоканалів, але якщо воно вирішить, не знаю, 5 процентів чи 4 проценти, то все одно це вже якась хоч маленька, але частинка вирішення цієї проблеми. Зрозумів.

ПАВЛЮК С. Якщо можна, ще 30 секунд, ще одна напруженість, котра створюється між малими водоканалами, громадами малих водоканалів і великими водоканалами. Це типовий випадок, коли мала громада розглядає підвищення тарифу свого водоканалу відповідно до ринково обґрунтованого рівня, а депутати, дивлячись на обласний великий водоканал, кажуть, так-от в області у них там тариф там в 2-3 рази менший. Чого це ми повинні піднімати як в області великий водоканал вміє це робити? І відповідно вони починають звинувачувати голову свого власного водоканалу, котрий маленький, в тому, що...

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Та це зрозуміло, пропозиція яка, Святославе? Пане Святослав, пропозиція.

ПАВЛЮК С. Пропозиція відпустити тарифи для обласних водоканалів, для великих.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. В областях все рівно, ви ж розумієте, у великих містах вони значно меншими будуть, ви ж розумієте.

ПАВЛЮК С. Безумовно, ефект масштабу буде працювати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Але це буде не в 3 рази і не в 2 рази, мабуть.

ПАВЛЮК С. Абсолютно. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Добре. Зрозумів. Спасибі.

Значить, висновки, які ми робимо. Перше, Максим Миколайович, якщо у вас питання, думаю, його треба задати офіційним способом.

Друге, прошу підготувати лист на Міністерство економіки і на Прем'єра, я думаю, з приводу цього, щоб... об'єктивно з таким тарифом водоканали не можуть мати зарплату 21 чи 22 тисячі, і потрібно по них якість рішення, хто забажає – той підпише, а хто не забажає – може не підписувати. Я думаю, що Євген Пивоваров, голова профільного підкомітету, прошу проконтролювати оце от питання.

І про ЕСКО-контракти законопроект розробимо, вже є якась редакція, пропонувалася асоціацією, представимо тут, покажемо і подивимося, щоб з цим теж якість рухатися. Поки що так.

Щодо тарифів, теж, я думаю, що якщо так воно буде все рухатися, то ну треба буде до якогось рішення приходити. Бо я тут як би погоджуюся з думкою, що якщо воно не працює в одному форматі, то просто нічого не робити – не варіант, треба шукати інші формати, в яких воно може працювати.

Добре. Дякую вам. Якщо запитань більше немає...

НОВИЦЬКИЙ Д.Ю. Я просто додам, що ми дійсно звернемося до слідчої комісії і надамо всі матеріали, які озвучені. Це перше.

І по-друге, ще раз звертаю увагу про те, що ми подали таку, ми ініціюємо зміни до Бюджетного кодексу і пропонуємо там якраз розширити можливості органів місцевого самоврядування підтримувати водоканали, тому що... до бюджету країни. А в Бюджетному кодексі, до речі, передбачено можливість за рахунок ПДФО не менше 4 відсотків на підтримку таких водоканалів. Мається на увазі різниця між Бюджетним кодексом і бюджетом є в частині формулювань. Тому ми просимо теж підтримати, коли він відповідно буде ініційований або депутатами, або міністерством.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Прошу.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Дякую. Я дуже маленький додаток, бо я все рівно переконаний, що чиновники мають відповідати за свої рішення або за неприйняття своєчасне рішень. І в мене тут питання до пана Кайдаша.

Ну, перше до колег. Я думаю, що нам треба перечитати звіт НКРЕКП, коли вони нам звітували минулого року за 2023, наскільки я розумію.

ГОЛОВУЮЧИЙ. А по-моєму, згідно законодавства вони мають...

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Щорічно.

ГОЛОВУЮЧИЙ. То вони мають щорічно.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Ну, я маю на увазі, наскільки...

ГОЛОВУЮЧИЙ. На комітеті презентували.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Да, наскільки успішно вони оцінюють там в звітах свої там реляції, там як вони чудово працюють і так далі, бо по боргах ми бачимо, як все це відбувається.

А друге питання, пан Кайдаш, скажіть, будь ласка, а там преміювання йде у вас зараз членів комісії, є система, як ви вирішуєте, голосуєте, премії виписуєте?

КАЙДАШ Р.Ю. Система преміювання є, ці кошти спрямовуються на підтримку...

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Яка різниця? Тобто ви преміюєте їх, а потім як фізичні особи преміальні спрямовуєте на ЗСУ. Тобто, по суті, якщо називати речі своїми іменами, ви виписуєте собі премії, умовно кажучи, сумнівні, які йдуть за рахунок компаній ліцензіатів, я нагадую, ви ж не з повітря ці гроші берете, а ліцензіати закладають це все в тарифи, які виставляють споживачам. Тобто споживачі утримують ваш чудовий орган, який в результаті дуже шалену ефективність показує останні всі роки. Ось-ось констатація вашої роботи.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Це, дійсно, за рахунок регуляторних внесків. Але тут стосовно цього, щоб коректно все розуміти, я наскільки розумію, це гроші навіть не приходять членам комісії, того де-факто вони їх не отримують, а є відповідні заяви, коли бухгалтерія чи казначейство, чи хто там є прямо з державного органу перераховує їх прямо на рахунок якоїсь військової частини. Правильно я розумію? Тобто вони навіть не заходять на якийсь картковий чи зарплатний рахунок членів комісії. Правильно я розумію чи ні?

КАЙДАШ Р.Ю. Так, безпосередньо ми їх не отримуємо, вони автоматично направляються на підтримку (*нерозбірливо*) частин.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тому давайте все-таки об'єктивно, це не самий правильний варіант, коли ці кошти і навіть нехай всі ліцензіати, які скидуються по одній копійці, умовно кажучи, і в них акумулюється ці кошти. На яку військову частину, зараз зробіть рекламу, кого зараз ви підтримуєте? Не знаєте?

КАЙДАШ Р.Ю. Не готовий сказати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Добре. Але воно іде напряму без ваших карткових рахунків. Добре. Добре. Дякую тоді за участь. Спасибі.

Переходимо тоді до наступного питання. У нас... Окей. Дивіться, ми сьогодні до 15:25, 5 хвилин потім провітрити приміщення. Тому давайте ми перейдемо до наступного питання, потім, я думаю, ми оголосимо перерву і потім відновимо засідання комітету вже з цього питання.

Тому наступне питання у нас щодо функціонування ринку електричної енергії. На мою думку, тут було б цікаво обговорити і цікаво побачити. Мені здається, що, це поки що мої, скажемо так, нехай будуть гіпотези від ситуації, коли в нас був дефіцит на ринку і навіть були відключення, більше промислових споживачів обмеження, ми перейшли до ситуації, коли в нас різко, буквально через, не знаю, декілька днів наступив профіцит. І в нас ідуть і обмеження вже генерації, і де-факто ми бачимо, що в нас енергосистема балансується обмеженнями, то споживачів, то генерації, що є, на мою думку, дуже не мудро і не розумно.

І ми маємо ситуацію, коли я подивився, що було минулого тижня, в Європі були навіть від'ємні цифри в день, у нас їх не було. І наші денні ціни вищі, ніж європейські, а вечірні ціни часто суттєво нижче, ніж європейські. І в середньому ціна українського ринку... бувало так, що вона була найвища,

по-моєму 8 березня вона була найвища у всій Європі, але в інші дні вона, зазвичай, буває нижчою, ніж в Європі. То сукупна середня ціна нібито особливо не виділяється, але те, як ці ціни розподіляються погодинно, викликає великі-великі питання. І чи не буде це стимулювати, такі цінові сигнали, чи не будуть вони стимулювати будувати далі просту, зрозумілу всім, легку денну генерацію, а саме: просто сонячні панелі ставити і ще збільшувати денну генерацію, зменшувати денне споживання. Таким чином у нас оці профіцити і ці якісь надлишки чи обмеження в майбутньому можуть ще збільшуватися, якщо таким шляхом іти, а ввечері у нас дефіцити будуть продовжуватися, а може навіть будуть наростати, тому що стимулів саме у вечірні години будувати їх якби недостатньо, тому що вечірня генерація вона трошки складніша і потребує інших капіталовкладень.

Тому я хотів би почути від Укренерго, який у нас зараз ринок, він дефіцитний він чи профіцитний. Почути від Укренерго, чи правда, що вони обмежували імпорт і часто його обмежували до нуля, в той момент, коли у нас ціни були вищі, аніж у європейських країнах. Тому що на мою думку, якщо профіцит, ціна має йти низько, ставати нижчою, ніж в Європі, і електроенергія має йти на експорт, експортуватися. А як же вона буде експортуватися, якщо у нас ціни вищі?

І в мене є таке питання, я просив, щоб був присутній або Брехт, або Зайченко. Я бачу, що присутній Юрков. Якщо ви можете дати відповідь на ці питання, прошу.

_____. Віталій Борисович присутній.

ЮРКОВ М.О. Доброго дня, Андрій Михайлович.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Добрий день. Декілька питань.

Перше. Як можна охарактеризувати ринок, він дефіцитний чи профіцитний? Можна без якихось особливих деталей, особливо без техніки.

Нас не цікавлять підстанції, там всяке таке, чи робота якихось окремих електростанцій, дефіцитний чи профіцитний. Чому у нас буває так, що в нас в денні години часто ціна вища, аніж в Європі, і при цьому обмежується імпорт. Тому що імпорт – це фактор конкуренції. І, звичайно, якби він не обмежувався, то в нас ціни би вирівнювались більш-менш. І що нам робити саме головне на майбутнє, як нам рухатися? Чи є у вас якась потреба, на вашу думку, для енергосистеми, що потрібно стимулювати, що потрібно будувати, щоб енергосистема правильно розвивалася? От якщо можна таке питання і потім колеги підключаться до дискусії.

Дякую.

ЮРКОВ М.О. Дякую за запитання. Я не буду говорити про ринок дефіцитний чи профіцитний, я вам краще скажу про фізику енергосистеми. Енергосистема у нас в денні години доби профіцитна. Якщо взяти за приклад, наприклад, дев'яте число, неділю, то профіцит був досить жорсткий. Ми як НЕК "Укренерго" при введенні режиму енергосистеми, планування режиму роботи енергосистеми на дві доби наперед прогнозуємо в межах операційної безпеки, а саме наявність резервів потужності в енергосистемі на завантажені, розвантажені для того, щоб змогти збалансувати систему. І виходячи з цих резервів, ми збільшуємо величину експорту та імпорту електроенергії. А саме на те дев'яте число всю денну зону і вночі імпорт був обмежений до нуля і був дозволений тільки на період проходження вечірнього максимум навантаження. При цьому для збалансування роботи енергосистеми експорту було недостатньо. Експорт не відбувався в тих обсягах, які ми не дозволили і прогнозували. І диспетчер був змушений обмежити генерацію ВДЕ. Фактично був повністю вичерпаний діапазон в системі керування обмеженнями (*нерозбірливо*), і біля 2 тисяч мегават потужності на сонячних та вітрових електростанціях були обмежені. Це крім того, що також був повністю використаний діапазон регулювання системи управління ринком на балансуєчому ринку.

Тому констатувати факт, що система профіцитна більшу частину доби, дефіцит на період проходження ...*(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тут виникає два питання. Питання перше. Ви розумієте, що коли ви обмежуєте імпорт, то ви обмежуєте фактор конкуренції, і це допомагає нашим цінам триматися іноді навіть в 5 разів вище в денні години, аніж ціни в сусідніх європейських країнах. Ну, для прикладу, таке було, по-моєму, там 8 і 7 березня, там в 3-4 рази, але якісь години були і в 5 разів ціни вищі. До речі, тут десь, я просто, щоб графіки підготували. Якщо їх можна буде вивести на екран, то було би добре. Такий факт є. Тобто ми його маємо усвідомлювати, що це впливає.

І друге. На мою думку, отут Україна, це який? Україна – це синій колір, і тут саме от денні години. Ми бачимо, що сусіди з нами мають нижчі ціни. І, по-моєму, що навіть в період профіцитів у сусідів ціни йдуть у від'ємні зони. Ідуть у від'ємні зони. А у нас ціни...

_____ . *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. 5 березня, да, в Польщі були там щось 5 і 6 годин були від'ємні ціни. У нас вони у від'ємні зони не йдуть, вони тримаються достатньо високими. І я не кажу, що у нас ціна має бути обов'язково нижчою. Просто мені здається, що у вечірні години вона могла би бути і вищою, тому що у нас дефіцит, а в денні вона могла б бути і мала би бути нижчою, і це були би правильні сигнали, що будувати, що робити. І такі правильні сигнали вони би вирівнювали ту диспропорцію, яка є.

У зв'язку з цим питання. Перше я задав. А друге. Які ви бачите технології зараз потрібні для енергосистеми, щоб це виправляти? Тому що, якщо буде так продовжуватись, як є, з високими денними цінами всі будуть будувати сонце, особливо для власного споживання, і оця от проблема, вона з часом стане просто катастрофою. Вона вже велика проблема. Вона просто не

така медійна, бо тут немає відключення споживачів, але насправді ми величезні гроші витрачаємо просто так, тому що з сонячними електростанціями діє take or pay, навіть якщо вони не виробляють, їм все одно це треба оплачувати. Правильно ж?

ЮРКОВ О.М. Андрій Михайлович, тут якраз основна проблема в тому, що нам потрібно як державі Україна і особливо НЕК Укренерго, який зобов'язаний виконувати цю операцію, оплачувати в межах генерації РДЕ. І ті 2 тисячі мегават, про які я говорю, а це в денному обсязі це 10 тисяч мегават/годин – це досить багато. Якщо говорити про балансування системи, то, як кажуть, I have a dream, не обмежувати ні імпорту, ні експорту, а дати це все на відкуп ринку. Але в тій ситуації, в якій ми є, коли не зобов'язані все-таки приймати весь обсяг генерації відновлювальних джерел і оплачувати його, якщо ми його обмежуємо, то ми змушені, якщо пустимо імпорт і експорт не будемо його обмежувати, виходячи з умов роботи енергосистем, будемо змушувати обмежувати інші джерела генерації уже після того, як вичерпали повністю діапазон балансуємого ринку, як я сказав, системи керування обмеженням, ми будемо змушені обмежувати на денну зону генерацію Енергоатома для того, щоб збалансувати енергосистему. І при цьому ми, звичайно, виходячи з фізики роботи ядерних енергоблоків, не зможемо завантажити їх на період проходження вечірнього максимуму.

ГОЛОВУЮЧИЙ. А що потрібно, є ж енергосистеми, які працюють краще, що потрібно в енергосистемі, щоб вона могла працювати краще, а не так?

ЮРКОВ О.М. Я тут хотів перейти до наступного питання. Те, що потрібно енергосистемі, це потрібно технології акумуляції. Але технології акумуляції самі по собі, там гідроакумуляція чи energy storage, вони при таких обсягах небалансів, таких обсягах профіциту вони будуть

недостатніми. Тому що нам не буде часу, щоб перенести цю електроенергію в період дефіциту в системі, він досить короткий при таких умовах, як склалося, коли досить сонячна, тепла погода, такий період... Тому потрібно розглядати технологію Power-go-Gas, саме воднева технологія. Тільки вони в поточних умовах можуть нівелювати той профіцит, який складається в енергосистемі.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тобто ви говорите про газову генерацію чи ви говорите про водень?

ЮРКОВ О.М. Це про водень, про перетворення енергії сонця і атома у водень.

ГОЛОВУЮЧИЙ. З тими ціновими сигналами, які є сьогодні, ви ж прекрасно розумієте, що навіть Storage або газова генерація виглядає не дуже, скажемо так, привабливою і окупною. А з тими ціновими сигналами водню точно не буде в найближчі роки, це сто процентів.

Прошу, Олексію.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Колеги, скільки там, 15, 25, я зрозумів, ми в цейтноті і тому ми не закінчимо цю дискусію. Я дякую голові, що він піднімає це надзвичайно важливе питання. Нам треба зараз визначитися, чи готові ми, якщо ми вже інтерес до нього проявляємо, довести до кінця, бо треба призначати наступне засідання. Готувати, дійсно, і графіки, аналітики, модулювання, сидати і дуже серйозна розмова, запрошувати там, мабуть, інших, інші сторони, вислуховувати і розуміти, що це надзвичайно складна... Тобто я за двома руками, але це просто окремий дуже серйозний пласт роботи, до якого фахово треба підходити.

Стосовно take or pay, я переконаний, що це така біда на нас насувається, яка сьогодні є по всій...

ГОЛОВУЮЧИЙ. І може бути ще гірше.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Да, і може бути ще гірше, і нам так само треба піднімати це питання, розумієте, там так само.

І третє, останнє. Андрій Михайлович, ви дуже так кардинально сформулювали це питання порядку денного щодо функціонування ринку електроенергії та можливі втручання в роботу ринку. Чи є у вас факти якісь, чи сигнали можливих втручань в роботу ринку, хто це? І ми як тимчасова слідча комісія, якщо є такі сигнали, із задоволенням фахово розглянемо це, враховуючи наші інструменти. Може, пан Гавва може сказати, я бачу його там, він же мусить мати інформацію.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Олексій Юрійович, це ...*(Не чути)* новий хід, щоб привернути увагу до нашого питання. Бо зразу тоді ажіотаж, о, там щось буде, якийсь інсайт, щось буде гаряченьке і як би дивляться. Це був... хід. Але там ще: можливо, було втручання, а, можливо, і не було, можливо, і не було. Ми тут розберемося, ми за об'єктивність.

Прошу, Максим Миколайович Хлапук.

ХЛАПУК М.М. Шановні колеги, не бійтеся нас, ми не правоохоронний орган. Ми хочемо лише встановити правильні правила гри для ринку і дати правильні сигнали, оскільки ми не можемо думати тільки про сьогодні, але й думати про майбутнє, які сигнали ми даємо суспільству: встановлювати, не встановлювати, яку генерацію, сонячні панелі чи малі модульні реактори. Якби пан Котін був, він би, напевно, за них проголосував. Я хотів вам... Ну, так, він же ж їх пропагує.

Я би хотів запропонувати майданчик підкомітету з питань розвитку конкуренції та прозорості на енергетичних ринках, якщо цікаво, ми можемо зробити фахову дискусію або навіть на рівні комітету, викликати усі

зацікавлені сторони, перш за все серед регуляторів і псевдорегуляторів. Тому що Укренерго, очевидно, втручаючись в роботу ринку, напевно, не до кінця має такі повноваження, наприклад, на відміну від НКРЕКП. І тоді ми визначимо, чи це є втручання з... це гіпотеза, з метою підтримання стабільності об'єднаної енергетичної системи, це ваші законні повноваження, чи це хибні якісь ринкові сигнали, від яких варто було би утриматися.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Прошу, Вікторія Олександрівна. І тоді будемо робити перерву. І з цього питання ми розпочнемо наступне засідання.

Прошу, Вікторія Олександрівна.

ГРИБ В.О. Колеги, мені здається, все ж таки питання прайс-кепів – це одне з питань, яке необхідно розглянути. Тому що саме встановлені прайс-кепи заважають зараз імпортерам заходити до нас на ринок. В них є, скажімо так...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ввечері, ввечері вони заважають.

ГРИБ В.О. Ввечері, да.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Вдень вони не заважають.

ГРИБ В.О. Ну, вдень заважають, не заважають...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Вдень заважають інші.

ГРИБ В.О. Слухайте, там, де є прайс-кепи, вдень, ввечері – це вже таке.

Тому я все ж таки розглянула б таке питання, і на наступний раз, коли ми будемо вже говорити, дуже важливо почути тут і НКРЕКП, і також думку Укренерго.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Давайте обговоримо. Я не за високі ціни, але я вважаю, що коли дефіцит, вони мають бути високими, щоб всі розуміли: не споживайте в ці години і виробляйте більше в ці години. Я не за низькі ціни, але я за справедливі ціни. Але коли є профіцит, то низькі ціни мають бути, щоб вони давало сигнал: споживайте в ці години, бо в ці години профіцит, і не виробляйте в ці години, ви будете дешево продавати, перенесіть своє виробництво на дефіцитні. І тоді... ну, це треба певний час, може, місяці, може, рік і ринок на це відреагує, він перенесе свою генерацію, свою електроенергію в ті періоди, коли потрібно. Але для цього ці сигнали мають бути. Тому важливо це обговорити, тому що це один із... ці прайс-кепи – це один із того, що втручається в ринок сьогодні.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Буквально 20 секунд. Андрій Михайлович, я не можу не нагадати, що в цьому плані кардинальним рішення було би рішення про повне об'єднання ринків – маркет-каплінг, який нам обіцяє міністерство. Кожного дня я бачу чудові фотки, слайди, профільний заступник там фоткається з усіма, чудово, красиво, запевняє європейців, що ми всі йдемо... А де законопроект про маркет-каплінг, ви знаєте? Де міністерства? Наше, так би мовити, тримає, наше, депутатське, своє не дає – якась нечесна, неправильна позиція з боку відповідних чиновників міністерства.

ГОЛОВУЮЧИЙ. І нам треба зрозуміти позиції. Тому що той законопроект, знову-таки, він говорить, прайс-кепів не має бути. А як це буде імплементувати, нехай регулятор скаже, ми готові до такого прийти? До того треба йти покроково чи відразу законопроектом?

Тому наступного разу ми це і обговоримо. Зараз я змушений подякувати всім. Ми зробимо паузу, перерву в засіданні комітету. І в нас зараз буде інша важлива зустріч. Тому про продовження засідання комітету повідомимо додатково. Я думаю, що це буде на наступному тижні.

Дякую всім. Зараз в нас перерва.